

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Isten hozott.

Ma érkeznek meg a zombori kaszinó-egyleti dalárda vendégei. Megérkeznek a megye minden részéből s az ország távoli vidékeiről összesen mintegy 250-en. Eunyi dalost még együtt városunkban nem láttunk; de nem is volt olyan fényes dalünnepély Zomborban.

A kaszinó-egyleti dalárda, a közönségnek ez a kedvenc egyesülete 25 évi fennállásának jubileumát ünnepli. Erre az ünnepélyre sereglenek össze a dalosok, hogy testvéri szeretettel, őszinte, tiszta érzelmmel együtt ünnepeljenek, együtt örvendezzenek velünk, a kik jubilálunk.

Büszkék vagyunk, hogy városunk is színhelyévé válik egy országos dalünnepélynek és büszkék vagyunk, hogy dalárdánkat 25 évi sikeres működése érdemessé tette arra, mikép a jubileuma fényes és országos dalünnepélyvel ünnepléssék meg.

Tény és való, hogy a dalárdák a kultúra fejlődésének hatalmas tényezői. Az isteni dal nyomában elbájoló, kedves virágok fakadnak. A dal megmészesíti a szívet, finomítja az érzést, fokozza a tiszta idealizmust, fölemeli a hétköznapiság fölül s felmagasztalja a lelket. Mindezek az eredmények acélozott erejű terjesztői, előmozdítói az általános művelődésnek. A dalosok szívet megható hirdetői az Isten fenségének, a hazaszeretnek, a természet pompájának; hirdetői az örök igazságoknak s mindannak, a mi magas; a kedves dalokkal mindig csak szépre, jóra oktatnak a legelőzetesebb módon.

A hazaszeretet és a kultúra terjesztésében dalárdánk óriási munkát végzett. Megbirkózott minden akadályal s nehéz küzdelmek és fáradságos munka után elérte a legszebb sikereket. Ritka jubileum olyan jogosult, mint éppen a mi dalárdánk jubileuma, a mely 25 évi működésével méltán reá szolgált az ünneptetésre, reá szolgált a közönségnek már rég kivívott fokozott tiszteletére és haláljára. Hozsannát zengünk neki s az új ¼ századhoz is annyi lelkesedést és olyan kitartást kívánunk, mint a minőt eddig tanusított.

A vidéki dalosokat pedig szívből üdvözljük. Nem sablonos, hanem őszinte érzelmeiktől áthatott „Isten hozott”-tal fogadjuk őket.

Eljöveteleikkel emelik dalárdánk ünnepélynek fényét, áldozatot hoznak a dalnak s dalárdánkkal együtt megtisztelik városunkat. Felejtethetetlen napokat szereznek közönségünknek, a mely kedvesen emlékezik majd mindig meg az áldozatkész vidéki dalosokról. Isten hozta őket!

A zombori kaszinó-egyleti dalárda vázlatos története 1872—1897-ig.

Az általános műveltség terjedésével párhuzamban fejlődik egyszerűen a művészetek iránti érzék is. A legáltalánosabb művészet a zene, mely az emberi szellem igazi szükséglete; az ember kedélyvilágával ép oly bensőséggel van összeforrtva, mint igitestvére: a költészet. Az egyetemes zeneművészetnek pedig kétségkívül legfőbb tényezője az ének; ez uralkodó a zene nagy birodalmában, előtte az összes hangszerek alattvalóként hajlanak meg. Az emberi hang a legtisztább, legkövetesebb hangszere a természetnek s a teremtés egyik legsodálattaméltóbb alkotása. Ebben találjuk okát annak, hogy a zenét, éneket a legrégebb idők óta fogva a félévad népektől kezdve föl a műveltség legmagasabb fokán álló népekig majdnem minden ember műveli.

A görög nép állami tudományyá s a magasabb műveltség eszközevé emelte a zenét; a régi görög bölcsék azt, hogy miként kormányoztatik valamely állam, annak zenei műveltsége szerint ítélték meg. A modern állam nem sokat törődik a zenével. A kulturát fejlesztő és felvirágoztatja minden irányban, csak a művészetrel szemben tartózkodó; s főleg a zene az, melyet ugyszólván egészen magára hagyja, a szabad művészet kényelmes szempontjára utal. Nálunk néhány kedvezőbb viszonyok között levő város támogatja hathatósan a társadalmat vagy egyeseket zenét művelő intézetek alapításában és fenntartásában; némely városok saját költségükön tartanak fenn nyilvános zeneiskolákat vagy zenekarokat. De a legtöbb helyen az ének-zenében magukat kedvtelésből gyakorló egyesületeknek, dalárdáknak jut a feladat, hogy a közönséget szórakoztatva, annak zenei ízlését állandóan fejlesszék, a magasabb fokú zene iránt az érdeklődést ébren tartásuk és művészek, tehetségesebb műkedvelők fellépésének erkölcsi

támogatásával a fokozottabb igényeket is lehetőleg kielégítsék. — Még más tekintetben is szép hivatásuk van a társadalmi életben a dalárdáknak. Nyilvános estélyeiken alkalmat adnak a művelt osztályok gyakoribb érintkezésére; kiválóan alkalmasak arra, hogy mulatságok rendezésével jutékony vagy egyéb közlélok anyagi és szellemi előmozdításához hozzájáruljanak, más egyeteket ily törekvéstükben segítsenek, hazafias, egyéb országos vagy lokális ünnepek díszét emeljék.

Mindezeknek tudata és méltánylása vezette már csaknem 40 év előtt, 1858-ban, Zomoor város zenekezelőit arra, hogy dalárdát alakítsanak Mänuer Gesang-Verein címmel; tagjai a zenében jártas német tisztviselők voltak, az egyesületnek igazgatási és előadási nyelve kizárólag német volt. A politikai viszonyok megváltozával az 1861. év végén a Mänuer Gesang-Verein — legjobb tagjait elvesztvén — megszűnt.

Utána csakhamar megalakult a Zombori Magyar Dalárda, mely átlag 150 működő és pártoló taggal az 1869. évig működött b. emlékü Koczik Pál, volt alispán, elnöklte alatt.

Az a mag, melyet Koczik Pál elvetett, jó talajba jökor elvetett egészséges mag volt. Egy egy hajtsát elpusztíthaták az idők viszontagságai, de gyökerét nem támadhatják meg. Ujra meg újra kihajtott abból a magyar dalművészet szeretete. S mint hogy idő múlva mind mélyebbre ereszkedtek s mind szélesebb rétegekben ágaztak el gyökérszájai, újabb hajtsái egyre életrevalóbbak, egyre ellenállóbb erejűek lettek. A második hajtsát már az életnevű pazar bősége ölte meg, még mielőtt megerősödhetett volna, a harmadik pedig hatalmas terebélyű sűrű szökűvé, immár negyedszázada dacol mindenféle vészszel és viharral.

A Zombori Magyar Dalárda megalapítása Koczik Pálnak elévülhetetlen érdeme, melylyel késő korok fiának halaját biztosította emlékének. Az a zászló, melyet nemes törekvéseivel egyetértő s fáradozásában résztvevő felesége a zombori nők közreműködésével himezt s mely örökbe szállt utódokról-utódokra, megörzi kegyeletes emléket közöttünk. Ez a zászló, ez a mi drága ereklényk, mindenkor tanuságot tézsen előttünk lelkes dal- és langoló hazaszeretetről; mert ez a zászló azt hirdeti nekünk, hogy Koczik Pál szíve tudott hevülni a magyar dalművészetért, mikor magyar dalművészet még nem volt; tudott magyar lenni, mikor magyarok lenni nem volt dicsőség, hanem veszedelem; s megértette, hogy mikor csak dalban szerethette hazáját a magyar, a dalban s a dal által is munkálhatja javát.

A Magyar Dalárda felszólása után az 1870. év november havában Valtér Nándor, mostani városi főkapitány, kezdeményezésére az u. n. honoratior ifjúság élénk részvételével megalakult az Ifjúsági Dalkör, az első évben 85 működő és pártoló taggal. De az egyesület sokoldalú tevékenysége (működött u. i. a zene, ének, műkedvelő színészet terén, ezenfelül kis kaszinót is képezett) a tagokat csakhamar kimerítette úgy, hogy a dalkör alig két évi fennállása után bomladozni kezdett. Megmaradt 15 működő tagjával 1872. október havában a polgári kaszinó-egyletbe lépett s annak kebelében és támogatása mellett új életet kezdett. A kaszinóval való egyesülés egyik főbb feltétele az volt, hogy a dalárda estélyeinek összes tiszta jövedelmét a kaszinó pénztárába tartozik szolgáltatni s ezzel szemben a kaszinótól énekgyakorlásra alkalmas külön szobát, fűtést és világítást kap, ezenfelül zeneművek és más kellékek beszerzésére a kaszinó pénztárából évenként 30—40 frtot igényelhet.

Az egyesület létrejöttével az újonnan szervezett Kaszinó-Egyleti Dalárda 25 évvel ezelőtt, 1872. november hó elején Thim József elnöksége alatt megkezdte működését 20 működő taggal. Az anyagi gondoktól (lakbér s egyéb súlyos kiadások) megszabadulva, annál nyugodtabban irányozhatta erejét szellemi céljai elérésére.

De a két egyesület — kaszinó és dalárda — közötti viszony szabályozatlanságából pár év múltán már nehézségek származtak. A dalárdában mindinkább érvényesülni kezdett azon törekvés, hogy saját egyesületi ügyeit ne csak a szellemi, hanem nemes céljainak elérését nagyban előmozdító anyagi téren is önállóan igazgassa. 1876-tól kezdve a dalárda estélyei jövedelmét már saját pénztárába gyűjti. — Évek voltak szükségesek ahhoz, míg a kaszinó-egylet s a dalárda között a szabályozott viszony megállapítható volt. Végre bosszas tárgyalások után 1880-ban rendezve lett a két egyesület kölcsönös viszonya. A dalárdának szorosan meghatározott egyleti viszonyai és álláspontja kifejezést nyert a volt „Ifjúsági Dalkör” átdolgozott alapszabályaiban, melyeket a helygyminiszternek csakhamar jóvá is hagyott. Ez által az évek során át többször felmerült félreértések megszűntek, a további zavartalan együttélés alapja meg volt vetve. A dalárda a kaszinó kebelében működik, a mennyiben tőle kap helyiséget és működő tagjai csak kaszinói tagok lehetnek, különben saját körében minden téren önálló.

Ez időben már Valtér Nándor állott a dalárda élén, ki az elnöki tisztet az 1877. év őszétől kezdve fáradságos buzgalommal és általános megelégedésre három éven át viselte.

Az 1880. év őszén történt leköszönése óta, tehát már 17 éven keresztül, Pribil Ernőben, vármegyénk jelenlegi főügyészeiben, egyesül az egyleti tagok bizalma. Az ő buzgó vezetése alatt a zombori kaszinó-egyleti dalárda sikeresen haladt előre kitzűtött célja elérésében,

erősödött erkölcsileg és anyagilag, kivíta magának a nagyközönség érdeklődését és pártolását.

A dalárda működő tagjainak száma az első 10—12 év alatt 20 és 30 közt váltakozott. Később, különösen mikor nótákat is megnyertek a dalárdában való működésre; a tagok száma 50—60-ra emelkedett. Jelenleg működik a dalárdában 22 nő és 53 férfi tag; ezek közül Pribil Ernő, Valtér Nándor, Csarsch Sándor és Staudacher József a kaszinó-egyleti dalárda megalakulásától kezdve a mai napig működnek, mint dalárdának a buzgóságban s az egyesület ügyeinek lelkes támogatásában jó példával előjáró tagjai.

Az alapító és pártoló tagsági intézmény csak 1880-ban lépett életbe. Alapító tagja dalárdánknak jelenleg 25 van. A pártoló tagok száma már a 80-as évek elején több mint százra rugott; azóta is többkevesebb csökkenéssel vagy emelkedéssel csaknem állandóan 80—100 körül vannak pártoló tagok. Mindössze pár évet jegyezhetünk fel a dalárda 25 éves múltjából, mikor nem gyűjtöttek pártoló tagokat, mert — az évi elnöki jelentések szerint — a közgyűlés a viszonyokra való tekintettel nem tartotta célszerűnek a pártoló tagok számára rendezendő négy alapszabályszerű dalestélyi rendezésének terhet elvállalni. A folyó év elején indított a dalárda nagyobb akciót pártoló tagok gyűjtésére és pedig oly örvendetes eredménnyel, hogy jelenleg a pártoló tagok száma 169. Vajha közönségünk ezen szíves pártolása, mely a 25 éves dalárda irányában ez idén mutatkozott, a jövőre is ép olyan mértékben megmaradjon, sőt ellenkezőleg fokozódjék!

Tiszteletbeli tagjaink egyesületünk olyan férfiakat választott meg, kik az országos dalosügy, vagy különösen a zombori kaszinó-egyleti dalárda érdekeinek emelése körül kiváló érdemeket szereztek. Számuk 15.

A mi a dalárda negyedszázados működését illeti, azonkívül, hogy évenként 4—5, ezek között érdekes Szilveszter-esti és farsangi dal- és hangversenyt és színi-előadásokat rendezett, melyek olcsóságuk és fesztelenségük folytán a közönség legkedveltebb mulatságaivá lettek, — az 1878. év óta jótékony s egyéb közlélok előmozdításához is e célra rendezett dalestélyei jövedelmével készségesen hozzájárult.

Igy 1878-ban a mozgósított katonák szűkölködő családjai javára, 1879-ben pedig a szegedi árvízkarosultak javára hangversenyt rendezett. Mindkét alkalommal a helygyminiszter úgy a dalárdának, mint a közreműködőknek köszönetét nyilvánította. Az első hangverseny tisztán 347 frt 15 krt, a másik 172 frtot és 6 drb cs. kir. aranyat jövedelmezett jótékony célokra. — Az 1881. évben Szilveszter estéjén közreműködött dalárdánk a bécsi Ring-színház egése alkalmával szerencsétlenül járt családjai javára műkedvelők által rendezett hangversenyen. — 1882-ben maga rendezett hangversenyt szintén műkedvelők közreműködésével felelészben az orsz. magyar vöröskereszt javára. — 1885-ben Hegyi Aranka, a budapesti népszínház művésznőjének és több zombori műkedvelők közreműködése mellett rendezett műkedvelői előadás és hangverseny jövedelmével a m. kir. honvédtisztek özvegyeinek és árváinak nyugdíjalapját gyarapította a dalárda. — 1895-ben, midőn a zombori felsővárosi óvó egyesület a szegény gyermekek felhúzására szolgáló alapja javára hangversenyt rendezett, ennek műsorához a dalárda is több számmal hozzájárult.

Két-két ízben rendezett hangversenyt, illetőleg ilyenek közreműködött: 1881. és 1883. évben a zombori színházalap és színtársulat, 1890. és 1891-ben pedig a Zomborban létesített zeneiskola javára.

Valahányszor alkalom kínálkozott Zomoor város közönségének országos hírv zeneművészek nyújtotta ritkább művelvezetre, a dalárda mindig készségesen magára vállalta a hangverseny rendezésének fáradszó munkáját. Hogy csak legkiválóbbat említsen, 1879-ben vállalkozott Hubay Jenő és Aggházy Károly jeles hangversenyének rendezésére s ezen két kardallal közre is működött.

A rendes dalestélyeken kívül több ízben fellépett a dalárda egyházi és világi, hazafias és társadalmi ünnepek alkalmával is, hogy azok díszét emelje. A helybeli róm. kath. templomban ünnepi misék, lamentációk stb. elneklésével számtalanszor hozzájárult a hívők áhitatának fokozásához. Testvériesen támogatta közreműködésével a helybeli társas-egyesületeket alkalmi, jubileumi ünnepeik rendezése alkalmával.

De nemcsak városunk falai között, a mi állandó közönségünk előtt mutatta ki dalárdánk életrevalóságát, a dalművészet terén tett előhaladását. Már fennállása első éveiben, 1873-ban, a szabadkai színházban hangversenyt rendezett; 1875-ben pedig más vidéki dalárdákkal együtt közreműködött a bajai dalestélyi színtársulat ünnepélyén s az ezen alkalommal megtartott ünnepi istentiszteleten Becker nagymiséjének előadásával tűnt ki. Azonkívül több ízben részt vett az ország különböző vidékein rendezett dalártnépevényeken is, mindentűt elismerést és babérokat aratva.

Igy 1876-ban a Szegeden megtartott dalártnépevényen Huber K. Vadászkarával versenyzett és kitzűtetéstül ezüst billikomot nyert. — 1880-ban a kolozsvári országos dalártnépevényen Huber K. Szabadságdalával mint versenyző lépett fel dalárdánk; ezen alkalommal a jury indítványára „a magasabb színvonalu műnéklésben tanusított előhaladásáért és felmutatott kitzűtő működéséért” jegyzőkönyvi elismerésben és kitzűtetésben részesült. — 1895-ben, midőn az újvidéki dalárda 25 éves jubileumát ünnepelte, dalárdánk is részt vett a

testvér-egyesület tünemény; a versenyző dalárdák közül a zombori nyerte el Huber K. Vadaszkarával az Ujvidék városa által felajánlott első díjat, egy remekművű kar-nagy pácát. — 1896-ban, a hazánk ezeréves fennállásának emlékére Budapesten tartott országos dalártnépe-lyen is részt vett a zombori dalárda s dr. Horváth Akos „Késő vágy“ c. darabját adta elő a közönség osztatlan tetszése mellett; működéséért dicséret oklevéllel lett kitüntetve.

Hogy pár szóval dalárdánk vagyoni állapotáról is megemlékezzem, alapítványokban 1360 frt, butorokban és szerelvényekben mintegy 800 frtyi vagyona van. Ezek közt értékesebb tárgyak a Männer Gesang Vereintól a dalárda átszállott Bösendorfer féle zongora s az 1879. évben vásárolt díszes harmónium.

A zeneműtárból 1056 szám alatt 1500 drb zenemű van, nagyjából kardalok; ezeknek értékét batran becsülhetni körülbelül 2000 forint.

Ezekben tüntettem fel röviden a zombori kaszinó-egyleti dalárda 25 éves működését. Életének csak fontosabb mozzanatait emeltem ki; de ezek mind oly adatok, melyek eléggé mutatják az egyesület buzgó tevékenységét, sikeres előhaladását kitűzött nemes céljai elérésében, eléggé indokolják a nagy közönség érdeklődését és pártolását dalárdánk irányában. A Gondviselés kegyelméből élete második negyedszázadába lépő egyesület eddigi lelkes munkássága, küzdelmeinek sikerébe helyezett erős hite szorgalmi buzditásul és utmutatásul a jövőre nézve, hogy méltó eredményt csak lelkesedéssel, erős hittel és fáradszattal buzgalommal lehet elérni. A dalárda jubileumi tünemény alkalmával szí- vülnket eltöltött öröm arra sarkaljon bennünket, hogy a jövőben még odaadóbb munkássággal, önzetlenséggel fáradjunk kulturális hivatásunk betöltésében, egyesületünk felvirágoztatásában!

Dr. Ferencsik Lajos,
a dalárda titkára.

Szülőkhöz és tanítókhoz.

Már úgy vagyunk vele: tanügyi dolgokat nem szívesen olvasunk s a szerkesztő urak sem igen szeretik ilyesfélével mulattatni az olvasó közönséget.

Ezuttal jó magam sem mulattatás céljából írom e sorokat. Egy kis jóakaratu figyelmeztetés-ként vegyék azt, a mit alább elmondok. Sokáig tanakodtam, vajjon a „Bácskák“-nak mondjam-e el ezeket a kellemetlenségeket, de a legutóbb egy kis híreskéje egyenesen belekésztet az oktatásba.

Hírül hozta, hogy Zomborban a szegény csenevész nebulókat még egy negyedik világ-nyelvvel is gyötrik. (Tanulván e mellett magyart, németet és hébert.)

Revizíós világot élünk, hát revidiáljuk ezt a copfot melegibe, irtsuk ki gyökerestül. Tulterheléstől panaszkodik a világ, Zombor kivételével.

Zomborban a pipogya gyermeknek francia nyelv kell, habár édes anyanyelvét se tudja tisztességesen. Könnyíteni kell a gyerek során, legyen gyermek a gyermek!

Utra kelt a „tantervizíó“ s erdőt, halmot bejárva, nagy népszerűsége telt szert széles e hazában. A magyar tanító szívesen fogadja a rég várt vendéget és sok jó tanácsot látta el. Beh jó dolgunk is volna, ha azt a sok okos beszédet meghallgatnánk oda fűnn! Mert szó ami szó, sok szép dologgal hozakodtak elő a mi tanítóink s ajánlották a „tantervizíó“-t kegyes figyelmébe. Én sem szalasztom el az alkalmatosságot s elmondom a mondókámat, úgy, a hogy szívesen fekszik.

Mit is panaszol a legtöbb? hogy „nem szabad a gyermekeket annyi mindenről tanítani; elég, ha írni, olvasni és kissé számolni megtanul s hogy érti, a mit olvas. Szeressen olvasni. Természetrajzi, természettudományi, földrajzi és más ismereteket csak olvasmány útján nyujtsunk.“ Aláírom.

De mit hallok? Budinszky fővárosi tanító keservesen panaszkodik. Határozottan állítja, hogy még olvasni se tanulnak meg, a ki pedig mégis megtanul, nem szeret olvasni. Ezt is vallom. De tovább már nem tartok vele.

Budinszky ezt a szörnyű bajt az írás és olvasás egyszerre való tanításában látja. Be is mutat egy csunya képet az „írvaolvasás“ mód-szeréből. Aztán azt mondja: „Minden újabb betű újabb kin, újabb küzdelem!“ Én igaz lélekkel mondhatom, hogy a mi műhelyünkben minden újabb betű, újabb öröm, újabb gyönyörűsége gyermekeimnek. Jól olvasnak már és meglik az olvasottnak értelmét. Budinszky az „írvaolvasás“-t látja minden baj okozójának, a legmodernebb gyermekkinzónak festi s véleményadásra hívja a szülőket, tanítókat.

Mi szülők és tanítók látjuk, hogy a mai mód-szerrel gyermekeink már az első osztályban jól megtanulnak olvasni, szépen írni. Meggyőző róla a nyilvános vizsga, a statisztika, hogy az I. osztályban alig bukik 20—25%.

Annak, hogy a gyermek és felnőtt is nem szeret olvasni, más az oka, más az orvossága. Legalább én és velem együtt sok ezer tanító, másban látja: a népiskola munkarendjében.

A népiskola feladata növendékeinek ügy testét, mint lelkét minden oldalul képezni, nevelni, hogy mint a társadalom tagja, tudja abban jogait és kötelességeit, ismerje embertársainak munkáját, tudja megbecsülni azok hivatását, legyen

tiszta fogalma, képe az egész emberi társadalom-ról s a mi a fő, adja meg neki a képességet, hogy a szellemi termékeket élvezni tudja.

A mi népiskolánknak is ez a célja, feladata s a mikor ennek eleget akar tenni — bűnbe esik. Tulhalmozza növendékét tanulni valókkal. Elra-bolja a gyermek minden idejét. A mi marad, azt meg a szülők kötik meg a sokféle házi tanítók-kal.

Általános a panasz a túlterhelés ellen; ki-tűnő orvosok állanak a mozgalm élére, becses, tudományos értekezésekkel bizonyítgatják, hogy az iskola nem csak a különféle járványok félszke, hanem tönkre teszi a gyermek szemét, gerincét, különösen idegeit. A szegény gyermek már az iskolában elsajátítja az idegességet.

Ez a túlterhelés, kimerítő tanítás veszi el a gyermek, ifju, később az ember munkakedvét. Senki sem foglalkozik szívesen a fárasztó szellemi munkával; tulfeszített idegeinek mindenki szóra-kozásban és mulatságban keres pihenést.

A tünetek láthatók. Még nem harapódzott el s így gátat lehet, de kell is vetni elébe. Nem úgy, ahogy Budinszky ajánlja, tudniillik, hogy válasszuk el az olvasás tanítását az írásétól. Ez egy nesze semmi fogd meg jól. Ha külön tanítók e mesterséget, nem bizonyos, vajjon kedvet kap-e később az ízéséhez.

A tantervizíó megteszi majd a magáét, fordít, könnyít itt is, ott is. Javítja tán egynél-másnál a módszert is. Hanem ez mind nem elég. Hatalmasan előbbre csak a népiskola munkarend-jének gyökeres javítása viszi a tanítók munkáját, sikerét, a kedvvel való tanulást, olvasást.

All pedig ez a reform röviden ebből:

1. A népiskola I. és II. osztályában csakis délelőtti tanítunk. (Délután ipariskola, v. játék, mint Franciaországban, hol éjnyit fordítanak a test, mint a szellem művelésére.)

2. Valamennyi osztályban egy tanóra 40 percig tart.

3. Minden egyes tanóra után 10 perc szünet.

Egbeikáltó bűn az, a mit a fővárosban és egyebütt művelünk a gyermekekkel. Azt a satnya nagyvárosi apróságot reggeli 8-tól 10 óráig ott tartjuk a füledt levegőjű tanteremben. Két órát tartó tanítás után kap 10 percet. Elég a „szük-ség“-re. Ugrándozni, kifutni magát nincs ideje. A felsőbb osztályokban és félnapos alsóbb osztályokban minden második napon — alig egy kivétel — 10—12-ig megint ül bent s — tanul(?)

Szeptember, október, május, június hónapok-ban délután 3—4 óra között alig tartja magát a gyermek. Elfásul. Eltompul az agya. Tud is az már figyelni. Mindegyik szórakozott. Mindegyik ideges.

Nem is csodálom.

Mi, felnőttek is úgy vagyunk már vele. Ha elmegyünk egy — nem is mondom tudományos — legyen vigabb tárgy felolvasáshoz, s a szerző egy óránál tovább mer beszélni, szörnyű unal-masnak látjuk, s szívesebben beszélgetünk a szomszédunkkal, vagy elkalandozik a szemünk, az eszünk erre amarra. Mindent teszünk, csak oda figyelni nem.

Hogy merjük hát azt kívánni, hogy az az apró-cseprő népség szíves érdeklődéssel hallgassa a tanító komoly beszédét, tanítását — két órán át szakadatlan egymásután?

Hiába is könyvjűk, hiába is kurtítjuk a tan-tervet, ha emellett a mondtam módon nem revidiáljuk a népiskola munka-rendjét, vagy ha úgy tetszik tanrendjét, oda jutunk, a mit Budinszky máris látni vél, én feltűnni látom: hogy gyerme-keink nem tudnak majd semmit. Könnyelmű, felületes, hányaveti, izgatott emberek nőnek fel előttünk.

Szóllósi Jenő.

Ujdonságok.

Ófelsége születése napja. Ófelségének, a királynak születése napján, folyó hó 18-án a helybeli róm. kath., a gör. kel. és az izraelita templomokban tüneményes istentisztelet tartott, amelyen megjelentek az összes hatóságok, hivatalok, testületek és a helybeli közbiztonság és honvédszázalaj tisztikarai. A róm. kath. templomban Fejér Gyula apát-plébános pontifikkal fényes segédlettel; a kóruson a kaszinó-egyleti dalárda énekelte pompás összhanggal; közben Patajné Vida Etelka urnó „Ave Mariá“-t és Mayer József ur a királyért szóló s Milosinszky Alajos által komponált imát énekelte. Mindkettőjük precíz éneke nagyban emelte az tüneményes mise magasztosságát. A templom előtt Tol-mács István százados vezénylete alatt egy honvéd disz-század adott diszlövészeket.

Szent-István napja. Hazánk első királyának szent Istvánnak tüneményét üljük meg ma. Nagy ünnepe a mai nap a magyarnak. A szent király volt az, a ki e nemzetet erősé, hatalmassá tette, a ki a biztos alapot megvetette a jövőre s a kinek bölcs uralkodásáról leg-szörb tanubizonyoságot tesz ezer éves multunk. Az egész országban mindenütt fényesen megünneplik Szent-István napját. Nálunk d. e. 10 órakor a r. kath. templomban Fejér Gyula apát-plébános pontifikálás mellett tüneményes istentisztelet lesz; az istentisztelet előtt Muzsik István tart alkalmi szent beszédet. A mise alatt a dalárda énekel összkarokat, Trischler Gyuláné urnó és Mayer

József ur pedig sólokat. A misén jelen lesznek az összes hatóságok, hivatalok, testületek és a katonaság. A templom előtt egy m. kir. honvéd diszszázad ad diszlövészeket.

A főispán névünnepe. Ma van dr. Vojnits Istvánnak, a vármegye általános tisztelt és népszerű főispánjának névnapja. A főispán nincs ideháza s így a megye, a város és a nagyszámú tisztelők táviratilag fejezik ki jókívánásaikat.

Személyi hír. Sándor Béla, volt főispán, a zombori takarékpénztár igazgatója e hó 21-én este a gyorsvonattal érkezik haza. Sándor Béla hat hetet töltött Stószon; 23 ár már átveszi a zombori takarékpénztár vezetését.

Uj pénzügyigazgató-helyettes. A zombori pénzügyigazgatóhoz pénzügyigazgató-helyettesé Kovács József, zala-egerszegi pénzügyi titkár neveztetett ki.

Az államépítészeti hivatal új főnöke. Hoffmann Frigyes, a helybeli államépítészeti hivatal köztisztviselője áll főnöke már legközelebb nyugalomba vonul. Az államépítészeti hivatal új főnökévé — mint értesülünk — Sztankovits György dicső szt.-mártoni kir. főmérnök fog kinevezetni, illetve áthelyeztetni.

Főerdőmesteri kinevezés. A földművelésügyi m. kir. miniszter Balázs Vince apatini erdőmestert fő-erdőmesterré nevezte ki.

Igazgató-helyettes a zombori főgim-náziumnál. A zombori főgimnáziumnál tüneményesen levő igazgatói állás teendőinek ellátására — mint bir-lik — Mallesevit Miklós helybeli főgimnáziumi tanár fog megbízni. E hír közönségünk körében igen kedvező fogadtatásra talált.

Istentisztelet. Az ág. ev. híveknek tudomására adatik, hogy folyó hó 22-én, vasárnap a szokott helyen és időben istentisztelet tartatik. Medveczky Zsigmond, egyházi felügyelő. Korossy Emil, utazó lelkész.

A miniszter ajándéka. A földművelésügyi m. kir. miniszter 3229/1897. sz. a. kelt határozatának közlése mellett a zentai gazdakörnek a földművelésügyi miniszterium kiadványainak gyűjteményét, összesen 46 kötet igen értékes gazdasági munkát küldött aján-dekképpen.

Rendkívüli közgyűlés. Zombor város tör-vényhatósági bizottsága folyó évi augusztus hó 23-án délelőtti 9 órakor a városbáza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart.

A dalárda jubiláris hangversenye. A zombori kaszinó egyleti dalárda jubileuma alkalmából van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy a f. évi augusztus hó 21-én megtartandó honvéd zenekari hang-verseny d. u. 5 órakor, a diszhangverseny d. u. 6 órakor kezdődik.

Üdvözet „Zenta“-nak. Hadtengerészetünk „Zenta“ nevű új torpedó cirkáló hajóját, mint lapunkban már jelezve volt, e hó 18-án nagy ünneppélyességgel bocsátották Pólaban vízre. Ebből az alkalmából megyei történelmi társulatunk a pólai tengerészeti parancsnok-ságnak a következő üdvözlő táviratot küldte: „Ü császári és királyi Felsege „Zenta“ nevű torpedóhajójának vízre-bocsátása alkalmából, a zentai dicső győzelem szinter-ről, üdvözlétet küldi a nagy multak emlékeit kutató Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat nevében: Czif-fusz Ferenc kir. tanácsos, elnök. Dudás, főtitkár.“ — A vízrebocsátási tüneményen vármegyénk részéről jelen-voltak dr. Molnár Károly és Kovács Pál országgyűlési képviselők.

Adomány a dalárdának. Fejér Gyula apát-plébános a zombori kaszinó-egyleti dalárdának — jubi-leuma alkalmából — 100 frtot adományozott. Fejér Gyula ezen adományával újlag tanujelét adta általáno-san ismert és tisztelt nemeselekküségnek.

Vadászat. Fernbach Bálint nagybirtokos mint értesülünk, több napra terjedő vadászatot rendez a Fern-bachok szántai rétsegeiben. A vadászatnak különös érdeket kölesönöz, hogy hölgyek is részt vesznek benne és pedig: Fernbach Károlyné, Fernbach Zsuzsika, Pila-szánovits Józsefné és Mihajlovits Alexandra.

Fényes estély. Koczár Zsigmond és neje — mint a Z. és V. írja — folyó hó 28-án a szálláson fényes estélyt adnak.

Jóváhagyás. A belügyminiszter az új-futtaki betegsegélyző és temetkezési egylet módosított alapsza-bályait jóváhagyta.

Gyászhir. Tomasich János szabadkai városi al-kapitány folyó hó 14-én rövid szenvedés után Szabadkán elhunyt. Temetése hétfőn ment végbe általános részvét mellett.

Eljegyzés. Révész Ottó hajmoki postamester eljegyezte Schosberger Blanka kisasszonyt.

Pályázat. Pályázat van hirdetve a zombori kinestári ügyészégnél ügyvédjelölti állásra.

A város föllobogózása. Kívánatosnak tar-tanánk, hogy városunk a dalárda jubileuma alkalmából föllobogóztassék. Reméljük, hogy városunk közönsége osztja a nézetünket s föllobogózza a házakat.

III. oszt. kereseti adó. Zombor szab. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy az 1897. évi III. oszt. kereseti adókiivetési lajstrom az abban, a III. oszt. kereseti adó után kivétel általános jövedelmi pótadóra nézve, az 1883. évi 44. t. c. 16. §-a értelmében 8 napon át vagyis: 1897. évi augusztus hó 21-től augusztus hó 27-ig bezárólag a város adóügyi osztályánál betekintés végett közszemlére kitétetik azon figyelemzettel, hogy: a) azon adózók, kik a mondtott kivétési lajstromban tárg-yalt ált. jövedelmi pótadóval nem a mult évben voltak megróva, a lajstrom kitételének napját; azon adózók pedig, kik a fent említett adóval a f. évben első ízben rovatnak meg, adótarozásuknak az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt felszámolásaikat a város polgármesterénél előterjeszthetik. A kitűzött becsár időnél később benyújtott folyamodványok tekin-tetbe vétetni nem fognak.

Megmenekülve az árviztől. Falcione Lajos és Szaunerhor Károly annak öröme, hogy monos-torszegi birtokuk az árviztől a szorgos védmunkálatok következtében megmenekült, tegnap Monostorszeghen nagy ebédet adtak, a melyre az alispán, a főlzolgabíró és mások voltak hivatalosak.

A megyei tanító-egyesület közgyűlése. A Bács-Bodrogh vármegyei tanító-egyesület 1897. évi augusztus hó 23. és 24. napján Ujvidék szab. kir. városában tartja XXIII. évi rendes közgyűlését a következő programmal: első nap. Hétfőn, augusztus hó 23-án. Délelőtti 9 $\frac{1}{2}$ órakor választmányi

ülés az áll. polg. fi-delmi iskola helyisé-gében előkészítő ü-nemények megfejtesé-vel vonatkozó bírálatok-jakat megállapítja, a nyertes munkákat s-gyűléshez beadott i-ndítványokra javasl-végleg megállapítja hó 24-ik napján. I-lövész egyesület“ h-rendje: 1. Elnöki ü-3. A következő tét-sági ismétlőiskola sz-erves keretében, l-nyak megfeleljen? -miként lenne helye-s korlatok tananyag-á-szétválasztott kezele-tel az elemi iskola-mektől? 4. Az I-s-pítása. 5. A penztár-potára vonatkozó l-6. Az 1898. évi kö-l egyesület kezelése a-alapító levél bemuta-déstétel. 8. A várm-kötelekéből kérelme-lasztmányi javaslat-sági Tanítók Ország-leirata s ennek kav-szagos szövetségbe-é-évi közgyűlés határo-tyében hozott válas-egyesület 25 éves te-tasa ügyében inté-d határozatának XXI. évi közgyűlés helye-n a választmányi javasl-a fölötti határozathozat

Elismerés a gazdaközönséget fé-nult s ha a termés- szint oly meglegedés-napokra, mint az a- fenyegette s még a le-szorongatás között -mar csendes minde-l-aratokat egymástól e-sok kellemetlenséggel-összesttközés és kie-e. Ez a csendes lefoiyás-részben a főlzolgab-jöttek mentek betek- községre; ében volta a veszély helyére, köz-két, a gazdákat bud-tókat követelésük m-nácscsal és szelidség-tekintélytel; küzdem-fukarságával, a mas-mindakétfőnek bizony-ttket súlyosította e-országban az első orsz-tak olyan biztos taná-a tapasztaláshoz szok-igy mindegyik ügye-s-va utalva, másfélór- sok lapja, melynek-neveltek írántuk a fil-íránt való tiszteletet. kényes és terbes n-kisértem a mi főlzolg-többiekét is, az ered-t. i. az aratási sztrák-lecsillapult, a beke-l-efolyás legnagyobb r- tatosságnak, buzgal- valóban megérdemli, fejezze ki irántuk mé-t

A Szlavianok vidékről írják a B. városunkba Szlavian- itteni hatóságok nem nyilvános helyen föllep- rendelkezés nagyon nemzetiségük gyanús- van, hogy a Szlavian- ha nemzetiségükta v- kedett a magyarság el- a vértanúk síremlék- szedés Péterváradon t- pedig kieszközölték, a- templomban énekelje- el voltak tiltva. A s- boszút állni a hatóság- Ujvidekre Somogyi sz- megfordult a városba- kezdtek megkedvelni- azonban aligba fog s- tüntetőleg távol marad

Műkedvelői melykúti tanuló ifjus- kötött jötekonnyelű sz- „Az esernyő“ c. 1 fel- ford. Csiky) és „Egy e- esernyő“ szerepelt: Köszeghy Aranka kis- Antal és Weil Dezső műkedvelői voltak, elő- kedves jelenség volt s- szerepében. Ovidovits Emmy, Thistledown Ag- alakítást mutatott be- kedves elvességgel je- dialogot Leich Giza k. Giza k. a. meglepő t- majd a kibékülő meny- partnere volt Kiss Péte- Felülfizettek: Császka záné Monostorszegh I- István 50 kr, Donáth kr, Kovács Sándor 50

ülés az áll. polg. fiúiskolával kapcsolatos felső kereskedelmi iskola helyiségeiben. Ennek tárgya: a) A választmányi előkészítő bizottság alakul; b) A közgyűlési tételek megfigyelésével foglalkozó dolgozatokat és az ezekre vonatkozó bírálatokat tárgyalja; felülbírája; a pályadíjakat megállapítja; a közgyűlésen felolvasandó pályanyertes munkákat sorrendszerűleg megjelöli. c) A közgyűléshez beadott összes ügydarabokat átvizsgálja, az indítványokra javaslatot készít s a közgyűlés ügyrendjét végleg megállapítja. Második nap. Kedden, augusztus hó 24-ik napján. Délelőtti 9¹/₂ órakor az „Ujvidéki lövész egyesület” helyiségeiben közgyűlés. Ennek sorrendje: 1. Elnöki megnyitó. 2. A járáskörök jelentései. 3. A következő tétel tárgyalása: a) „A mezőgazdasági ismétlőiskola miként illesztendő be a népoktatás szerves keretébe, hogy az a gyakorlati élet kívánalmának megfelelően?” b) „A tanterv revíziója alkalmából miként lenne helyesen beosztva: 1. a beszédelemmel gyakorlat tananyaga; 2. az írva olvasás együttes vagy szétválasztott kezelése?” c) „Mipő előképzettséget követel az elemi iskola az óvodából kilépő hat éves gyermekről?” 4. Az 1898. évi közgyűlési tétel megállapítása. 5. A pénztárvizsgáló bizottságnak a pénztár állapotára vonatkozó jelentése s e fölötti határozathozatal. 6. Az 1898. évi költségelőrányszat megállapítása. 7. Az egyesület kezelése alatt álló „Czirfasz alap”-ra vonatkozó alapító levél bemutatása s e tárgyban további intézkedéstétel. 8. A vármegyei kisdödvőknak az egyesület kötelekéből kérelmezett kielépes tárgyalás hozott választmányi javaslat fölötti határozat. 9. A „Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága”-nak 169. számú 1897. leirata s ennek kapcsán a megyei egyesületnek az országos szövetségbe lépése fölötti határozat. 10. Az 1895. évi közgyűlés határozata alapján az egyesületi közlöny ügyében hozott választmányi javaslat tárgyalása. 11. Az egyesület 25 éves fennállása emlékére jubiláló ülés tartása ügyében intézkedés. 12. Az 1892. évi közgyűlés határozatának XXI. pontja figyelembe vételével a jövő évi közgyűlés helyének kijelölése. 13. A beérkezett és a választmányi javaslata alapján tárgyalandó indítványok fölötti határozathozatal. 14. Tisztaítás.

Elismerés az érdemnek. Az a zivatar, mely a gazdaközönséget fenyegette az aratásban, immár elvult s ha a termés kedvezőbb lett volna, a gazdák is szint úgy meglegedéssel gondolhatnának vissza a zavaros napokra, mint az aratók. A sztreik főként Bácsmegyét fenyegette s még a legjobb módú birtokosok is aggodás, szorongatás között várták az aratás megkezdését. Ma már csendes minden. Az az árok, mely a gazdákat és aratókat egymástól elválasztotta, áthidalatott s az aratás sok kellemetlenséggel ugyan, de mégis minden nagyobb összehittetés és kielepedett veszély nélkül megtörtént. Ez a csendes lefolyás, ez a békés megoldás legnagyobb részben a főszolgabírák érdeme, kik fáradságtalanul jöttek-mentek betekent a szállásról szállásra, községről-községre; ébren voltak mint a tűzoltók s rögtön siettek a veszély helyére, közvetítették a gazdák és aratók érdekeit, a gazdákat buzdították az áldozatkészségre, az aratókat követeléseik mérséklésére, egyik helyen atyai tanácsal és szelidséggel, a másikon erélytel és hivatalos tekintéllyel; küzdelmek kellett némely helyen a birtokos fukarságával, a másikon a munkás kapzsiságával és mindakettőnek bizonytalan kapkodásáról, nehéz helyzetüket súlyosbította e, yfelől az, hogy ez lévén Magyarországon az első országos sztreik. Felülről sem kaphattak olyan biztos tanácsokat, utasításokat, mint a melyek a tapasztalásból szoktak merítenni minden dolgotról s így mindegyik ugyszólván a saját eszéjére és erélyére vala utalva, másfelől súlyosbította helyzetüket a munkások lapja, melynek gyalázkodásai a bizalmatlanságot nevelték irántuk a föld népében és apasztották a hivatal iránt való tiszteletet. A társadalom nem gondolt az ő kényes és terhes munkáikra, én látam, figyelemmel kísértém a mi főszolgabíráink fáradságát, hallottam többiekét is, az eredményt pedig lássa mindenki, hogy t. i. az aratási sztrájk sötét felhője elvonult, a zivatar lecsillapult, a béke helyreállott s mivel ez a kedvező lefolyás legnagyobb részben a megye főszolgabírái tapintatosságának, buzgalmánának és erélyének tulajdonítható, valóban megérdemlik, hogy a közönség nyilvánosan is fejezze ki irántuk méltó elismerését és köszönetét. y — r.

A Szlavianszky-társulat Ujvidéken. Ujvidekről írják a B. H.-nak: Pár nappal ezelőtt érkezett városunkba Szlavianszkyék orosz daltársulata, de az itteni hatóságok nem engedték meg, hogy a társulat nyilvános helyen fölépjen és énekeljen. Ez az érthetetlen rendelkezés nagyon elkeserítette a szerbeket, mert nemzetiségük gyanúsítását látták benne, holott tudva van, hogy a Szlavianszky-társulat szerfölött ártatlan s ha nemzetiséglaktá vidéken énekel is, soha sem cselekedett a magyarság ellen. Aradon például megkoszorúzza a vertanuk sirenleket. A tilalom után a társulat a szomszédos Péterváradon tartott előadásokat; az ujvidékiek pedig kieszközték, hogy vasárnapra az ujvidéki szerb templomban énekeljen a trupp, mely elől a mulatóhelyek el voltak tiltva. A szerbek most más uton akarnak bosszút állni a hatóság eljárásáért. A jövő hétre várják Ujvidékre Somogyi szintársulatát, a mely már többször megfordult a városban s a melyet a szerbek is kezdtek megkedvelni. A színeszek mostani szereplése azonban aligba fog sikerrel végződni, mert a szerbek túntetőleg távol maradnak az előadásoktól.

Műkedvelői előadás. Melykutról írják: A melykúti tanuló ifjúság folyó hó 15-én táncsal egybekötött jótékonycélú színelőadást rendezett. Színre került „Az esernyő” c. I. felvonásos angol vígj. (írta Bayle, ford. Csiky) és „Egy baleset” c. dialóg Gabányitól. „Az esernyő” szerepelt: Simonyi Lenke, Ovidovits Milike, Kőszeghy Aranka kisasszonyok, Knézy Lehel, Kőszeghy Antal és Weil Dezső töltötték be. Az előadás, tekintve műkedvelői voltát, előkelő színvonalon állott. Különösen kedves jelenség volt Simonyi Lenke k. a. Milman Ellen szerepében. Ovidovits Milike k. a. szép sikerrel adta Emmy, Thistledown Ágostonné nehez szerepét. Úgyes alakítást mutatott be Kőszeghy Aranka k. a., ki igen kedves elevenséggel játszotta Maryt, a szobaciuszt. A dialógot Leich Giza k. a. és Kiss Péter adták elő. Leich Giza k. a. meglepő ügyességgel játszotta a haragos, majd a kibékítő menyasszonyt; minden tekintetben méltó partnere volt Kiss Péter. Az előadást tánc követte. — Felülírtak: Császka György érsek 5 frt, Alföldy Gézáné Monostorszegh 1 frt, Balog László 50 kr, Doszpod István 50 kr, Donáth József 1 frt, Donáth Sámuel 50 kr, Kovács Sándor 50 kr, Kobelrausch Kálmán 50 kr,

dr. Kőszeghy Ferenc és neje 2 frt, Reich Armin 2 frt, Weirich Lajos 50 kr, Wirth Béla és neje 2 frt, Zsarkó Ferenc és neje 1 frt, Wachsmann Jenő és neje 3 frt. Fogadják a nemesszívű adakozók a szegény gyermekek nevében a rendezőség köszönetét. A tiszta jövedelmet, 28 frtot, a községi pénztárban helyezték el, honnan azt télviz idején a szegény iskolás és óvodás fiúk felruházására ki fogják utalványoztatni.

A magyar polgári házasság Horvátországban. A horvát országos kormány rendeletet bocsátott ki, amely szerint Horvátországban élő magyar községi illetőségűek Magyarországon kötött házassága jogérvényes Horvátországban is. Ezzel a rendelettel úgy látszik, hogy ennek az ügynek törvényhozási szabályozása Horvátországra nézve fölsőlegessé vált.

Eltűnt kereskedő. A fővárosi rendőrség rejtélyes eltűnési ügyben nyomoz már napok óta. Krevisics József ujvidéki kereskedő egy héttel ezelőtt üzleti ügyben O-Kérre utazott. Az elutazás utáni napon felesége levelet kapott, amelyben Krevisics tudatta, hogy váratlanul Budapestre kellett utaznia s ezért kéri családját, hogy ne aggódják hosszu elmaradása felett. Krevisicsné előtt gyanusnak tűnt fel a levél s beható vizsgálat után kiderített, hogy a kérdéses levelet nem férje írta. Az irás hasonlít ugyan Krevisics írásához, de nem ennek kezétől származik. Rögtön O-Kérre utazott az asszony s itt nagy rémületére megtudta, hogy nem volt ott. Jelentést tett az, ujvidéki rendőrkapitányságnak, amely távirattal uton a főkapitányságot kereste meg az eltűnt hollétének kinyomozása végett. A rendőrség megállapította, hogy Krevisics csakugyan felment a fővárosba, de itt teljesen nyoma vesztett. Az a körülmény, hogy az eltűntnél — felesége állítása szerint — 700—800 frt készpénz volt, arra enged következtetni, hogy Krevisics valószínűleg rablójelkíség áldozatává lett. Az eltűnt kereskedő 43 éves, nős, középtermetű, gömbölyű arcu, sárgásbarna szemű, barna baju és körszakállu, szürke ruhát és kalapot viselt.

Uralkodók jövedelme. Németország fejedelmi évenként huszonöt millió forintot kapnak népeiktől, úgy, hogy egy-egy alattvalójukra évenként ötven krajcár esik. Ebből az összegből (kerek számban) a porosz királyra tíz millió, a bajor királyra három millió, a szász királyra két millió, a württembergi királyra 1.300.000, a badeni nagyhercegre 800.000, a hesseni nagyhercegre 800.000, a mecklenburg-schwerini és a mecklenburg-strelitzi nagyhercegre az államjövödelmeknek egy százaléka, a szász-weimari nagyhercegre 600.000, az oldenburgi nagyhercegre 300.000, a braunschweigi hercegre 700.000, a szász-meiningeni hercegre 240.000, a szász-köburg-góthai hercegre 180.000, az anhalti hercegre az államjövödelmeknek egy százaléka, a schwarzburg-sondershauseni hercegre 300.000, a schwarzburg-rudolstadt hercegre 180.000 frt, a waldecki, a schaumburg-lippei és a két reussi hercegre az államjövödelmeknek négy százaléka esik. Az angol királynő civillistája hét millió frt, ebből a királynő öt millió frtot kap, a többi pedig felosztják a királyi család tagjai között. Az orosz cár civillistája tizenkét millió frt, Ausztria-Magyarország uralkodója hét millió forint, az olasz királyé hét millió forint, a belga királyé két millió forint, a dán királyé 700.000 frt, a németalföldi királyé 850.000 frt, a görög királyé 360.000 frt, Svéd és Norvégia királyáé 1.200.000 frt, a portugál királyé egy millió forint. A köztársaságok civillistája természetesen kisebb; így a francia köztársaság elnöke csak 600.000 frtot kap évenként, az Egyesült-Államok elnökéé civillistája évenként 125.000 frtra rug.

Értesítés. A kassai m. kir. gazdasági tanintézet építőfőlben levő új konviktsusa f. évi október hó 1-én nyílik meg. A tanári testületnek egy régi óhaja teljesült akkor, a midőn dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter mindenre kiterjedő gondoskodása folytán lehetőségessé vált a konviktusnak, mely a legmodernebb igényeknek is megfelel, felépítése. E különálló, tisztán a jelzett célt szolgáló épület, az intézeti gazdaság közvetlen közelében, az intézet szép parkjában van elhelyezve s 48 bentlakó hallgató részére rendezve. Szép, nagy és világos szobáiban két-két hallgató nyer elhelyezést. Pompás étterme és olvasóterme van, ahol az összes szaklapokon kívül szépirodalmi és napilapok állanak a hallgatóság rendelkezésére, sőt zongoráról s egyéb szórakoztató dolgokról is gondoskodva lesz, hogy ezáltal is a kávéházaktól stb. az ifjúság elvonassék. Az egész épület villanyvilágítással és vízvezetékekkel, így tebat fürdőszobákkal is lesz ellátva s a felügyelettel megbízott gondnok is az épületben fog lakni s így módjában van az igazgatóságnak biztosítani a szülőket arról, hogy az ifjúság oly gondos és szigorú felügyeletben részesül, aminőben kosztadó családoknál csak a legtrikább esetben részesülhet. Dacára ez előnyöknek, az ellátásért fizetendő összeg oly csekély, aminő internátusokban is ritkán szokott lenni. Teljes ellátás, mosás, világítással és fűtéssel együtt évente 240 frt I. évesek, 220 frt II. és III. évesek részére. Első évesek részére a konviktusban való lakás kötelező.

Értesítjük a közönséget, hogy dr. Baloghy Ernő ügyvéd, lapunk szerkesztője, folyó évi szeptember hó 1-től ügyvédi irodáját és a „Bácska” szerkesztőségét a Hameder-féle házból a Jókai téren levő Pilaszánovits-féle (volt csendőrlaktanya: „Pokol” vendéglő mellett) saját házába helyezi át. Ez uton is felkéri lapunk szerkesztője a közönséget, hogy szeptember hó 1-től kezdve az új lakásban sziveskedjenek őt felkeresni, a kik akár mint ügyvéddel, akár mint szerkesztővel értekezni óhajtanak vele.

Művészet és irodalom.
Uj zeneművek. Korény-Scheck Frigyes, a kiváló tehetségű fiatal zongoraművész, ki az idén végezte a bécsi konzervatóriumot, Korény-Scheck Vince ujvidéki főgimnáziumi tanár fia, két dalt szerzett zongorára. Az egyiknek címe: „Egy arcképe” (Reviczky), a másiké: „Mindig eszebnek...” Révy. A dalok Hoffmann Hermina kisasszonynak, a lipcei opera tagjának vannak ajánlva. Kapható: Heger Ágostonnál Ujvidéken és Méry Bélánál Budapestben Dorottya-utca 6. sz. Ára 60 kr. A jeles tehetségű fiatal művész dalait melegen ajánljuk a dalkedvelők szives figyelmébe.

Szemere Miklós — kinek Fair Play című tanulmánya a télen széles körben tűnt fel — égető társadalmi kérdésekhez szolt hozzá „Fiatal véreim” című ép most megjelent könyvében, mi valóságban szintén oly rohamosan fog elkelní, mint a Fair Play. A Széchenyi lakoma ez idei szónoka bazafiasan, szívből, meggyőző erővel mindig érdekesen és tanulságosan beszél tárgyairól, magyar szívből a magyar szívhöz. Ára 30 kr. Kapható az Athenaeumnál és minden könyvkereskedésben. A mű Felmér Lajos emlékének van ajánlva.

A katolikus autonómiai kongresszus küszöbén bizonyára szivesen fogják fogadni az összes érdeklődő körök azt a két füzetet, melyet a Lampel-féle könyvkereskedés közzebocsát. Az egyik egy magvas tanulmány az autonómiairól, melyet szerzője, Csorba Ferenc, először ezelőtt hét évvel adott ki a „Budapesti Szemle”-ben. Az a feltűnés, melyet annak idején Csorba fejtegetései keltek, indokoltá teszi, hogy a szerző most külön is közzebocsátva, hozzáférhetőbbé tette őket. — A másik füzetben egy névtelen szerző becses visszaemlékezéseket mond el „A kath. autonómia és az 1871-iki szervező kongresszus két pátja” címmel. A kongresszus egyik legbeavatottabb tagjának e műve németül is megjelent és ép úgy, mint a magyar szöveg 10 kr-ért rendelhető meg a Wodianer F. és fiai cégnél (Andrássy-ut 21.). Csorba tanulmányának ára 20 kr.

A „Vasárnapi Ujság” augusztus 15-iki számában a Segesvár és Fehéregyháza közötti 1849-iki csata nevezetesebb pontjairól közöl érdekes képeket Paur Gézától, a ki a helyszínen, a csatában részt vett öreg honvédtisztek utmutatásai nyomán készítette e rajzait; a képek közt vannak: Az a hely, a hol Petőfi utoljára látták; A Nagy-Küküllő parti nádas, a hova a csata után Bem menekült. Az Ördögpaták völgye: A csatátér látképe a magyar és orosz seregek hadállásainak feltűntetésével, stb. — A Regénytárban Verne Gyula „Dardentor Clovis” című új regényének folytatását közli, az eredeti francia kiadás illusztrációival, s a „Hires asszonyok” sorozatból a „Moustespan asszony”-ról szóló közleményt. További közleményei közül fölemlítjük a következőket: „Segesvár és Petőfi.” — Idősb Gyalokay Lajos emlékirataiból. — „A 48 előtti országgyűlésekből.” — „Unokám halálakor.” — Költemény Dömény Józsefétől. — „Az éjszaki sark egyik első kutatója.” — „Andrée utitársai.” (Fränkel és Strindberg arcképeivel). — „Két nevezetes halott” (dr. Kovács József és Kozma Sándor nyug. királyi főügyész arcképeivel). — „A kereskedelmi múzeum megnyitása” (képpel). — „Régi honvédek Petőfi segesvári szobra előtt” (képpel). — „Szerencsétlenség a rózsahegy városához építésénél aug. 7-én” (képpel). — „A Duna áradása a fővárosban” (képekkel). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendez heti rovatok. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyed évre 2 frt, a Politikai Ujdonságokkal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest, IV., egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre csak 1 frt 20 kr.

Uj zeneművek. Lányi Ernő legújabb dalfüzete a „Lemondani! és még 3 új dal” jelentek meg a budapesti Klökner Ede zeneműkiadóval igen szép kiállításban. Tóth Kálmán bájos lyrai dalát még ily bensőséggel s hatásosan nem zenésítette meg senki, mint a hogy ez Lányi Ernőnek sikerült. E füzetben még a „Lemondani-lemondani!” műdalon kívül „A Tiszának jai de mely a feneke.” „Régi nóta hires nóta” és „Özvegy asszony fenn a cifra sáncan” című dalok vannak, melyek mindegyike igazi cabinet darab Lányinak már eddigi sok szép ismert dalai mellett. Mindig esemény számba megy, ha Lányi Ernő egy dalfüzetet ajándékozza meg a magyar zenevilágot, mégis e dalok mondhatni legsikerültebb termékei Lányi Ernő genálitásának s biztosra vesztük, hogy rövid idő alatt szájról-szájra adott legkivánatabb nóta! lesznek a daloló zongorázó ifjúságnak. Ára a díszes zenefüzetnek 1 frt 20 kr s Klökner Ede budapesti Csengeri-utcai zeneműkiadóhivatalából rendelhető az meg.

Felélő szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptalajdonos és kiadó
BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

Könyvkötészetemben két tanuló felvétetik.
KOLLÁR JÓZSEF
K Ö N Y V K E R E S K E D É S E
2-1
ZOMBORBAN.

Pályázat.
Plávnán második róm. kath. jellegű tanítóságra pályázat nyittatik **augusztus 30-ra.** Javadalma: a) a községtől készpénzben 200 frt, b) 15 pozs. mérő buza, c) 4 öl kemény tüzifa, d) 5 hold föld 1100 négyezögölivel adóterherrel, e) lakás fejében 50 frt. Magyar, német s szláv nyelv ismerete szükséges. Tanítónok is pályázhatnak.
Kellőleg felszerelt folyamodványok a plávnai iskola-székre címezve ftó Madoniczki Vince espercs, kertületi tanfelügyelő urhoz Bácsujfalura küldendők.
Plávna, 1897. évi augusztus hó 10.

Az iskolaszék.

Irnok kerestetik.
Torzsa község jegyzői irodájában, a jegyzői tenédkben jártassággal bíró **irnok** azonnal alkalmazást nyerhet havi 25 frt fizetés mellett.
Kik ezen állást elnyerni óhajtják, bizonyítványaikat az előjárásnak mielőbb küldjék be.
Előjáróság.

